Iga Kalinowska-Maksim
Kancelaria Adwokacka Adwokat Iga Kalinowska-Maksim
ORCID: 0000-0003-0931-2943

Wybrane prawnokarne aspekty ochrony praw autorskich

Prawa autorskie są prawami, które powszechnie występują w obrocie prawnym i mają na celu ochronę wszelkich przejawów twórczości ludzkiej. W obecnych czasach dostęp do rezultatów działalności twórczej jest nieograniczony. Media, Internet, prasa, smartfony i wszelkie aplikacje umożliwiają utrwalenie utworu w przeróżnych postaciach: filmu, fotografii, zapisu dźwięku, przerobienia już istniejących dzieł, jak również ich rozpowszechnianie, zwielokrotnianie, inspirowanie się nimi, czy zapisywanie. Wszelkie te formy działania narażone są na nadużycia. Dlatego też naruszenie tych praw podlega odpowiedzialności, zarówno cywilnej, jak i karnej. Warto poruszyć powyższy temat tak, by uchwycić najważniejsze znamiona przestępstwa, jak również podać konkretne przykłady, które mogą z pozoru stanowić przestępstwo, zaś nim w istocie nie być. Zasadne jest również zwrócenie uwagi na tendencję, jaką można zaobserwować w odniesieniu do praw autorskich. Z samej swej istoty są to prawa dość abstrakcyjne, dlatego też ich zakres można łatwo rozszerzać. Może prowadzić to do nadużywania ochrony wynikającej z tych praw.

Warto przybliżyć skalę przestępczości przeciwko prawom własności intelektualnej. W latach 2009–2011 prawomocnie skazano 7 004 osoby dorosłe za popełnienie czynów zabronionych przeciwko prawom własności intelektualnej[1]. Natomiast w samym 2017 roku skazań tych było jedynie 116[2]. Analizując skazania na tle wszystkich czynów zabronionych przeciwko prawom własności intelektualnej, skalę zjawiska można ocenić mając na względzie, że tylko w samym 2011 roku prawomocnie skazano 3 193 osoby dorosłe za popełnienie omawianych przestępstw, co stanowi 46% skazań w latach

[1] Oficjalny raport dotyczący ochrony praw autorskich i praw pokrewnych oraz innych praw własności intelektualnej w Polsce w latach 2009–2011, dostępny na stronie internetowej: http://www.prawoautorskie.gov.pl/.

[2] Skazania prawomocne – dorośli – z oskarżenia publicznego – wg rodzajów przestępstw i wymiaru kary w 2008–2017, raport dostępny na oficjalnej stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/.

2009–2011 za tego typu przestępstwa. Najczęściej orzekana jest kara pozbawienia wolności i kara grzywny samoistnej. Tylko w 2011 r. we wszystkich prokuraturach na terenie kraju wszczęto łącznie 3 296 spraw, dotyczących czynów zabronionych określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych[3]. Tak niewielka ilość spraw wynika z praktyki, którą zaobserwowano w raporcie. Z analiz Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że złożenie wniosku pokrzywdzonego o ściganie karne sprawcy naruszeń praw własności intelektualnej często służy jedynie jako środek nacisku na sprawcę. Celem, jaki chce zwykle osiągnąć pokrzywdzony, jest zaspokojenie roszczeń finansowych. Według raportu, sprawy najczęściej kończą się ugodą jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego. Wynika to przede wszystkim z tego, że po zaspokojeniu finansowym w wielu przypadkach wnioski o ściganie są wycofywane przez samych uprawnionych. Taka sytuacja dotyczy jednak tylko przestępstw ściganych na wniosek, do których należą: piractwo praw autorskich lub pokrewnych, z wyłączeniem sytuacji, w których sprawca uczynił sobie z przestępstwa stałe źródło dochodu albo działalność tę organizuje lub nią kieruje, przygotowanie do piractwa praw własności intelektualnych, paserstwo tych praw, jak również wytwarzanie urządzeń lub ich komponentów przeznaczonych do niedozwolonego usuwania lub obchodzenia skutecznych zabezpieczeń technicznych. Dążenie do realizacji jedynie roszczeń finansowych nie zawsze może być skuteczne, z uwagi na publicznoskargowy charakter pozostałych czynów zabronionych, których ściganie toczy się z urzędu. Wynika z tego, iż nie w każdej sytuacji związanej ze ściganiem przestępstw przeciwko własności intelektualnej będzie mogło dojść do wycofania wniosku o ściganie. Z artykułu 122 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wynika *a contrario*, że plagiat, inne typy czynów zabronionych zawarte w art. 115, jak również typy kwalifikowane przestępstw, których typ podstawowy ścigany jest na wniosek oraz utrudnianie wykonania prawa do kontroli i nieumyślne paserstwo są przestępstwami ściganymi z urzędu[4]. Według doktryny stanowi to lukę w prawie, jako że paserstwo nieumyślne ścigane jest z urzędu, zaś typ podstawowy, cechujący się wyższą społeczną szkodliwością, na wniosek[5]. Z tego też względu do zakończenia postępowania, co do którego zostały zrealizowane znamiona przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, których ściganie odbywa się

[3] Oficjalny raport dotyczący ochrony praw autorskich i praw pokrewnych oraz innych praw własności intelektualnej w Polsce w latach 2009–2011, dostępny na stronie internetowej: http://www.prawoautorskie.gov.pl/.

[4] Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz.U.2006.90.631 ze zm.).

[5] J. Raglewski, *Komentarz do art. 122 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych,* [w:] M. Bukowski (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex 2015, teza 3. W. Machała (red.), R. M. Sarbiński (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex 2019, teza 3.

z urzędu, może dojść jedynie w trybie środków przewidzianych w art. 338a, art. 387 albo art. 388 kodeksu postępowania karnego, ewentualnie sprawa może zakończyć się w wyniku postępowania mediacyjnego[6].

Przestępczość związana ze sztuką, wynikająca z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych polega na godzeniu w prawa autorskie – majątkowe lub osobiste. Osobiste prawa autorskie to przede wszystkim prawo do oznaczenia dzieła – utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo anonimowo. Prawa te powstają już z chwilą ustalenia utworu, a nie jego utrwalenia i są nieograniczone w czasie[7]. Majątkowe prawa autorskie – są to prawa, które chronią ekonomiczne interesy właściciela utworu i są zbywalne. Obejmują przede wszystkim prawo do korzystania z dzieła i do jego rozpowszechniania na wszystkich polach eksploatacji, jak również prawo do wynagrodzenia[8]. Korzystanie z utworu polega przede wszystkim na utrwalaniu i rozpowszechnianiu dzieła, jak również zwielokrotnianiu go[9]. Prawo do rozporządzania daje podstawę do czerpania korzyści z eksploatacji[10].

Na podstawie domniemania zawartego w art. 8 ustawy, twórcą dzieła jest osoba, której nazwisko w tym charakterze uwidoczniono na egzemplarzach utworu lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu[11]. Istnieje więc duże ryzyko, że ustalone i utrwalone dzieło zostanie podpisane przez inną osobę. Takie zachowanie jest penalizowane na gruncie art. 115 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Złamanie tego prawa polega na przywłaszczeniu sobie autorstwa lub wprowadzeniu w błąd co do autorstwa. Przywłaszczenie oznacza, że sprawca podaje siebie jako autora dzieła. Nie jest w tym przypadku dopuszczalny, a więc i skuteczny, kontratyp zgody. Wynika to z istoty osobistych praw autorskich, którymi nie można dysponować, a co za tym idzie również zbyć[12]. Oznacza to, że jeżeli autor dzieła w jakiejkolwiek formie sceduje je na inną osobę, wyrażając jednocześnie zgodę na podanie się za autora przez nabywcę dzieła, taka czynność prawna będzie nieważna i w dalszym ciągu nabywca będzie odpowiadał za przywłaszczenie autorstwa. Czyn zabroniony zostanie popełniony nie przez

---

[6] Ustawa Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r., (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.).

[7] J. Sieńczyło-Chlabicz, J. Banasiuk, J. Buchalska, *Prawo własności intelektualnej,* Warszawa 2014, str. 189.

[8] A. Szewc, [w:] A. Szewc (red.), *Leksykon własności przemysłowej i intelektualnej*, Kraków 2003, str. 18.

[9] J. Szczotka, [w:] M Późniak-Niedzielska (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Zarys wykładu,* Bydgoszcz–Warszawa–Lublin 2007, s. 58.

[10] J. Sieńczyło-Chlabicz, op. cit., str. 97.

[11] Art. 8 ust. 2 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz.U.2006.90.631 ze zm.).

[12] J. Barta (red.), R. Markiewicz (red.), *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, wyd. V, Komentarz Lex 2011, teza 10.

zbywcę dzieła, lecz przez osobę, która poda się jako autor dzieła. Druga postać czynu, penalizowanego w art. 115 ust. 1 omawianej ustawy, polega na wprowadzeniu w błąd odnośnie do autorstwa cudzego utworu. W tym wypadku działanie sprawcy nie będzie polegało na wskazaniu siebie jako autora, gdyż zachowanie to wyczerpuje znamiona przywłaszczenia sobie autorstwa[13]. Wprowadzenie w błąd zatem polegać może na wskazaniu jako twórcy dzieła innej osoby niż autor, lecz nie siebie. Taki przekaz może być dokonany m.in. słowem, gestem bądź też przy użyciu sfałszowanych dokumentów poświadczających nieprawdziwe okoliczności. Wprowadzenia w błąd co do autorstwa można również dokonać przez *facta concludentia*, tj. takie zachowanie sprawcy, z którego inna osoba sama może wyprowadzić błędny wniosek[14]. Karalne zachowanie może mieć postać działania lub zaniechania. W tym drugim wypadku może się ono wyrażać w tolerowaniu błędnej informacji o autorstwie dzieła, przy czym zgodnie z art. 2 Kodeksu karnego, odpowiedzialność w tym wypadku będzie ponosiła osoba, która miała prawny i szczególny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi[15].

Odnosząc się do strony przedmiotowej przestępstwa, należy stwierdzić, że plagiat nie zawsze musi polegać na całkowitym skopiowaniu utworu czy dzieła. Może dotyczyć to tylko pewnego fragmentu. Łatwiej uzmysłowić sobie istotę plagiatu w przypadku wszelkiego rodzaju dzieł literackich, czy prac dyplomowych. Jednakże na tym polu pojawiają się trudności w stosowaniu prawa, gdyż abstrakcyjne ujęcie przepisu nie wskazuje na to, jak obszerny może być to fragment dzieła. Wszelkie tego typu okoliczności muszą być rozpatrywane *in casu*[16]. Odpowiedzialności jednak nie będzie ponosiła osoba, która jedynie zainspirowała się dziełem pierwotnym. Zgodnie z art. 2 ust. 4 ustawy o prawie autorskim opracowaniem, którym rozporządzanie zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego, nie jest utwór inspirowany. Należy także mieć na uwadze, że istnieje instytucja dozwolonego użytku, dzięki której pewne formy korzystania z utworu są dozwolone bez zawierania w tym celu umowy[17].

Przestępstwo plagiatu jest przestępstwem materialnym. Z jednej strony do przypisania znamion nie jest konieczne, by działanie sprawcy wzbudzało w odbiorcach przekonanie o tym, że faktycznie jest autorem danego dzieła. Sprawca wypełnia znamiona czynu w momencie, gdy dokonuje przywłaszczenia lub wprowadzenia w błąd co do autorstwa. Jego działanie może zatem być tak nieudolne, że nikt nie zostanie przekonany co do autorstwa sprawcy.

[13] J. Raglewski, *Komentarz do art. 115 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych,* [w:] M. Bukowski (red.), op. cit., teza 5, 6.

[14] J. Raglewski, *Komentarz do art. 115 ustawy…*, op. cit., teza 14.

[15] Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.).

[16] J. Raglewski, *Komentarz do art. 115 ustawy…,* op. cit.*,* teza 5.

[17] A. Opalska, M. Piątek, *Problematyka plagiatu w perspektywie prawa karnego i autorskiego – zagadnienia wybrane,* „Studia Prawnoustrojowe" 2018, nr 40, s. 351–366.

Jednakże jednocześnie musi nastąpić skutek w postaci „uzewnętrznionego przywłaszczenia sobie przez plagiatora cudzego autorstwa”[18]. Samo podpisanie czyjegoś utworu swoim nazwiskiem i włożenie go „do szuflady” nie będzie wystarczające do przypisania znamion strony przedmiotowej.

Plagiat jest typowym przestępstwem, którego przedmiotem są dzieła literackie, jednakże zdarzają się przypadki, kiedy to twórczość w postaci fotografii, obrazu czy rzeźby staje się przedmiotem przestępstwa. Nie każde jednak dzieło, nawet identyczne, może być plagiatem. Dla przykładu warto przywołać dość głośną medialnie sprawę z 2013 r. Na festiwalu Art Moves, którego hasłem przewodnim było umieszczanie dzieł sztuki na bilbordach, zwycięzcą został Thomas Rousset z Francji. Jego fotografia, która następnie zawisła na ulicy Torunia jako plakat pt. „Wspólnota czy jednostka? Wsparcie czy kontrola?” stała się obiektem podejrzeń o plagiat. Fotografia przedstawiała jajko w granatowym imadle i została stworzona specjalnie na konkurs festiwalowy. Pojawiły się podejrzenia, iż praca ta stanowi plagiat dzieła z 1978 roku, pt. „Jajo w stalowych szczękach”, autorstwa polskiego antykomunistycznego artysty, Krzysztofa Bednarskiego. Praca polskiego artysty stanowiła instalację i przedstawiała jajo w czerwonym imadle, która miała ukazać sytuację Polski w komunistycznej rzeczywistości[19]. Międzynarodowe jury rozstrzygnęło tę kwestię uznając, że nie był to plagiat. U podstaw takiego werdyktu leży przede wszystkim technika wykonania – polski artysta stworzył instalację, Francuz zaś fotografię. Ponadto Rousset korzystał z innych źródeł inspiracji, chciał wyrazić zupełnie inne idee i z pewnością nie nawiązywał do sytuacji Polski w czasach komunizmu. Z powyższych względów, jak również ze względu na to, iż twierdził, że nie wiedział o istnieniu dzieła Bednarskiego, brak było podstaw, by przypisać zamiar plagiatu i postawić francuskiego artystę w stan oskarżenia. Uznano to jako przypadek sztuki równoległej lub też inspirację tymi samymi przedmiotami. Co więcej, w doktrynie uważa się, że przedmioty oczywiste, jak imadło i umieszczenie w nim jajka, nie może być chronione prawem autorskim. Ochronie może podlegać jedynie forma wyrażenia, a więc to, co twórcze[20]. W przedmiotowej sytuacji mieliśmy do czynienia z dwoma zupełnie różnymi wyrazami sztuki, choć wizualnie bardzo podobnymi.

Równie ważne znaczenie ma przepis art. 116 i nawiązującego do niego artykułu 117 omawianej ustawy, regulujące odpowiednio tzw. piractwo praw autorskich i przygotowanie do tego czynu. Piractwo praw autorskich polega na rozpowszechnianiu cudzych przedmiotów praw własności intelektualnej bez zgody uprawnionego podmiotu albo wbrew jego warunkom, a w konse-

[18] Ibidem, teza 13.

[19] http://rynekisztuka.pl/2013/10/08/final-oskarzen-thomasa-rousseta-o-plagiat/ (data dostępu: 26. 04.2016).

[20] Ibidem.

kwencji bez ponoszenia jakichkolwiek związanych z tym obciążeń finansowych. Przepis ma zatem na celu ochronę majątkowych praw autorskich[21]. Doniosłość omawianego przepisu jest bardzo duża, a to przede wszystkim ze względu na szeroki krąg możliwych pokrzywdzonych, a więc podmiotów, którym przysługują majątkowe prawa do utworu. Wśród tych podmiotów należy wyróżnić: autora (również współautorów), pracodawcę, producenta lub wydawcę dzieła zbiorowego. Odnosząc się do praw pokrewnych, należy wyróżnić: artystę wykonawcę, producenta fonogramu lub wideogramu czy organizację nadawczą w zakresie nadań. Pokrzywdzonym może być także licencjobiorca wyłączny, w zakresie tych pól eksploatacji, które objęte zostały umową licencyjną[22].

Za piractwo praw autorskich sprawca będzie ponosił odpowiedzialność, gdy bez uprawnienia lub wbrew warunkom udostępni utwór. Zaostrzenie odpowiedzialności nastąpi, gdy sprawca będzie działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub uczyni sobie z takiej działalności stałe źródło dochodu, jak również, gdy będzie organizował lub kierował taką działalnością. Zgodnie z przyjętą linią orzeczniczą rozpowszechnianie oznacza skierowanie do nieokreślonej liczby nieoznaczonych osób. Znamię to jest realizowane w momencie, gdy zamiarem bezpośrednim sprawcy jest czynienie utworu ogólnie znanym, powszechnie rozpoznawalnym, szeroko dostępnym i to niezależnie od tego, czy z utworem rzeczywiście zdołała zapoznać się znaczna liczba osób[23]. Rozpowszechnianie nie musi odbyć się „publicznie" w rozumieniu, jakie zostało przyjęte w kodeksie karnym. Zamiarem sprawcy musi jednak być objęty cel w postaci uczynienia dzieła – utworu powszechnie znanym i udostępnianie go wielu osobom, lecz niekoniecznie naraz[24]. Możliwe jest rozpowszechnianie utworu pojedynczo, kolejno znacznej liczbie osób, przykładowo listownie.

W przeciwieństwie do poprzednio wskazanego przestępstwa plagiatu, piractwo jest przestępstwem formalnym, a więc do jego znamion nie należy skutek. Nie jest konieczne wykazanie, że doszło do szkody, a więc, że zostały naruszone interesy ekonomiczne pokrzywdzonego[25]. Warto podkreślić również, że ochronie nie podlega w tym przepisie prawo do wynagrodzenia za rozpowszechnianie. Jest to typowy stosunek zobowiązaniowy, podlegający ochronie na kanwie prawa cywilnego, jako że zachowanie to stanowi działanie wbrew warunkom umowy, nie zaś uprawnienia, jak wskazuje przepis[26].

---

[21] J. Raglewski, *Komentarz do art. 116 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych,* [w:] M. Bukowski (ed.), op. cit., teza 3.

[22] J. Raglewski, *Komentarz do art. 116 ustawy…*, op. cit., teza 3.

[23] Z. Ćwiąkalski, [w:] J. Barta (red.), R. Markiewicz (red.), op. cit., teza 9.

[24] Ibidem.

[25] J. Raglewski, *Komentarz do art. 116 ustawy…*, op. cit., teza 6.

[26] Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2003 r., I KZP 18/03, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2006 r., V KK 263/05.

W artykule kolejnym – 117 przedmiotowej ustawy, występek sprowadza się w istocie do zachowania stanowiącego *sui generis* przygotowanie do popełnienia czynu zabronionego w postaci bezprawnego rozpowszechniania dzieła. Przepis ten penalizuje utrwalanie lub zwielokrotnianie bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom, cudzego utworu w wersji oryginalnej lub w postaci opracowania, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania, w celu rozpowszechnienia. W ustępie 2 uregulowany jest typ kwalifikowany, którego wyższa karalność wynika z uczynienia sobie z popełniania przestępstwa piractwa praw autorskich, stałego źródła dochodu albo organizacji lub kierownictwa w takiej działalności przestępnej.

Paradoksalnie, nielegalne rozpowszechnianie, przykładowo plików muzycznych, jak się okazuje może wspomagać ich sprzedaż. Zwróciła na to uwagę Komisja Europejska, zauważając, iż łatwiejszy dostęp do muzyki sprawia, że więcej czerpie się jej również z legalnych źródeł. „Naukowcy oszacowali, że gdyby z Europy znikły strony „pirackie", sklepy miałyby 2% mniej sprzedaży, więc i mniej zysków"[27]. Niektórzy artyści przyłączają się do akcji udostępniania swoich plików muzycznych bez opłat, jako że wpływa to korzystnie na ich popularność i zwiększa zyski z innych działalności artystycznych, przykładowo takich, jak koncerty.

Na gruncie omawianego przepisu pojawia się ostatnimi czasy wątpliwość, czy dopuszczalna jest odpowiedzialność za rozpowszechnianie tatuażu. Tatuaż w dobie XXI wieku stał się sztuką i co do tego nie ma wątpliwości. Powstają wyjątkowe, unikatowe dzieła lub też ciało ozdabiają znane już powszechnie motywy, jak na przykład logo marek (McDonald's, Adidas, Lacoste, Chanel itp.). Podstawowym pytaniem jest, kto posiada prawo do tatuażu? I kto może decydować o jego rozpowszechnianiu, a więc pokazywaniu innym. Z całą pewnością prawa osobiste posiada tatuator, który dzieło stworzył. Jeżeli jednak autorem projektu był sam nosiciel, to jest on autorem utworu – tatuażu, tatuażysta zaś jest wykonawcą[28]. Wątpliwości pojawiają się w sprecyzowaniu, kto posiada prawa majątkowe do tego utworu.

W literaturze próżno szukać odwołań do niniejszej problematyki. W Internecie natomiast powstało mnóstwo mniej lub bardziej wartościowych opracowań, które starają się rozwiać wątpliwości z tym związane. Jest to wbrew pozorom dość ważna kwestia, szczególnie, gdy celebryta, którego ciało zdobią tatuaże występuje w reklamie czy filmie. Niewątpliwie w takiej sytuacji rozpowszechnia on dzieło. W niedalekiej przyszłości ta nieuregulowana sytuacja prawna może stać się podstawą do licznych postępowań, zarówno cywilnych, jak i karnych. W Stanach Zjednoczonych Ameryki coraz częściej słyszy się o tego typu sprawach.

---

[27] http://www.dobreprogramy.pl/Komisja-Europejska-potwierdza-nielegalne-pobieranie-wspomaga-sprzedaz-muzyki,News,40008.html (data dostępu: 27.04.2016).

[28] E. Stawecka, http://lexlog.pl/prawo-autorskie-do-tatuazu/ (data dostępu: 26.04.2016).

Trudności pojawiają się w sytuacji, gdy weryfikuje się stronę podmiotową, zgodnie z którą należy wykazać winę. Czy celem osoby noszącej tatuaż jest, by zapoznała się z tym dziełem duża liczba osób? Zamiarem takiej osoby jest oczywiście wzmocnienie przekazu poprzez wyemitowanie reklamy czy filmu, zawierających wizerunek znanej osoby. Wówczas tatuaż jest znakiem rozpoznawczym takiego celebryty, zwłaszcza gdy jest umieszczony w widocznym miejscu, jak w przypadku Mika Tysona (na twarzy). W takich sytuacjach można byłoby rozważyć, czy osoba ta godzi się na nielegalne rozpowszechnianie dzieła tatuażysty w prawnokarnym rozumieniu winy. Tatuaż wspomnianego boksera stał się ostatnio popularny za sprawą twórcy – S. Victora Whitmilla, który domagał się ogromnego odszkodowania od producenta filmu „Kac Vegas" – Warner Brothers, w którym wykorzystano identyczny motyw na twarzy jednego z aktorów. Sprawa zakończyła się ugodą[29]. W Polsce przede wszystkim działania te będą podlegały odpowiedzialności cywilnej, jednakże przesłanki odpowiedzialności karnej mogą tu również zaistnieć.

Prawnokarna ochrona autorskich praw majątkowych ma na celu ochronę autora utworu, jak również podmiotów, które dysponują prawami majątkowymi. W obecnych czasach rola tych przepisów, współgrających i uzupełniających odpowiedzialność cywilną, jest coraz większa. Dzieje się tak przede wszystkim za sprawą coraz większych możliwości rozpowszechniania, powielania i dostępu do wszelkich form sztuki. Jednakże nie można pozwolić, by ochrona ta i jej realizacja były nadużywane ponad cele, które mają być dzięki nim spełnione. Wydaje się, że poruszony wyżej problem, polegający na byciu potencjalnym sprawcą przestępstwa z uwagi na noszenie tatuażu, wydaje się nadużywać to prawo. Warto zastanowić się, czy w tak krótkim czasie od wprowadzenia przepisów kryminalizujących plagiat czy piractwo, nie popadamy w skrajność nadmiernej ochrony, szukając pretekstów do naprawienia szkody.

Wykaz literatury

Autor nieznany, *Finał oskarżeń Thomassa Rousseta o plagiat*, http://rynekisztuka.pl/2013/10/08/final-oskarzen-thomasa-rousseta-o-plagiat/ (data dostępu: kwiecień 2016 r).

Autor nieznany, *Komisja Europejska potwierdza: nielegalne pobieranie wspomaga sprzedaż muzyki*, www.dobreprogramy.pl (data dostępu: kwiecień 2016 r.).

Barta J. (red.), Markiewicz R. (red.), *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, wyd. 5, Komentarz Lex 2011.

Ćwiąkalski Z., [w:] Barta J. (red.), Markiewicz R. (red.), *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, wyd. 5, Komentarz Lex 2011.

[29] A. Stach, http://prawatworcow.pl/grafika/prawa-autorskie-do-tatuazu/ (data dostępu: 27.04.2016).

Machała W. (red.), Sarbiński R. M (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex 2019, teza 3.
Opalska A., Piątek M., *Problematyka plagiatu w perspektywie prawa karnego i autorskiego – zagadnienia wybrane*, „Studia Prawnoustrojowe" 2018, nr 40.
Raglewski J., *Komentarz do art. 122 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych*, [w:] Bukowski M. (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex 2015.
Rymar H., http://rynekisztuka.pl/2013/10/08/final-oskarzen-thomasa-rousseta-o-plagiat/ (data dostępu: kwiecień 2016 r.).
Sieńczyło-Chlabicz J., Banasiuk J., Buchalska J., *Prawo własności intelektualnej,* Lexis Nexis, Warszawa 2014.
Stach A., *Prawa autorskie do tatuażu*, http://prawatworcow.pl/ (data dostępu: kwiecień 2016 r.).
Stawecka E., *Prawo autorskie do tatuażu*, http://lexlog.pl/ (data dostępu: kwiecień 2016 r.).
Szczotka J., [w:] Późniak-Niedzielska M. (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Zarys wykładu*, Bydgoszcz–Warszawa–Lublin 2007.
Szewc A. (red.), *Leksykon własności przemysłowej i intelektualnej*, Kraków 2003.

Summary

Selected penal law aspects of copyrights

Key words: copyright, plagiarism, piracy, copyright to tattoos, penal law, composition.

This article refers to the issues associated with crimes against intellectual property that are regulated in the act of copyright and related rights. The most relevant questions connected with the application of the regulations, especially article 115 and 116 copyright and related rights and a few other acts discussed in the text. There was also an elaboration of the fundamental rights that are protected by this act. The topic, which was first elaborated from the theoretic view, was further collated with controversial practical examples. Development of the technology may cause problems with the application of the regulations. Plagiarism is mostly associated with literary compositions. In the article, an example of modern art was submitted. It appears that the issue of plagiarism is not very clear in practice, since it is possible to be inspired by the same subjects. Moreover, there are things that are not protected by copyright law, because of their common character. The availability and ease of re-enactment and reproduction of compositions that are protected by copyright involve significant risks and potential violations of these rights. An example was given in a case with tattoos and their copyrights, but also their penal law protection. The imprecise and abstract character of copyrights may be a starting point to abuse the protection of copyrights and related rights in civil as well as criminal law.